

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ ХНМУ
від 02.07.2020 № 165

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в
Харківському національному медичному університеті

02.07.2020

Харків

№ 21/2020

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті (далі – Положення) закріплює норми, правила та принципи відносин щодо дотримання академічної доброчесності та етики академічних відносин як невід’ємної складової у забезпеченні якості вищої освіти та наукової діяльності у Харківському національному медичному університеті (далі – Університет), для створення позитивного морального клімату в колективі та забезпечення якості вищої освіти в Університеті.

1.2. Це положення визначає систему сприяння дотриманню принципів академічної доброчесності та етичних стандартів, організацію та заходи щодо попередження, виявлення та відповідальності за їх порушення. Зумовлює організацію роботи Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами, а також Групи сприяння академічній доброчесності як складової якості освіти.

1.3. Основні визначення, використані у Положенні, наводяться у тлумаченні чинного законодавства України та Кодексу академічної доброчесності Університету. Положення є складовою загальної нормативної бази Університету та розміщується на його офіційному сайті.

1.4. Дія цього Положення поширюється на усіх суб’єктів системи забезпечення академічної доброчесності.

2. Система сприяння дотриманню принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин

2.1. Нормативна база сприяння та забезпечення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин на системному рівні описує внутрішні механізми впровадження та реалізації принципів академічної доброчесності в науковий та освітній процеси Університету, заходи щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, процедури попередження та боротьби з порушеннями принципів академічної доброчесності. До основних елементів нормативної бази належать:

2.1.1. Базові нормативні документи:

- Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту»;
- Статут ХНМУ;
- Колективний договір;
- Кодекс корпоративної етики;
- Кодекс академічної доброчесності ХНМУ;
- Положення про Порядок перевірки у Харківському національному медичному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання наявність текстових запозичень.

2.1.2. Інші нормативні документи щодо здійснення відповідних видів освітньої та наукової діяльності в Університеті, в яких у тому числі відображаються питання академічної доброчесності.

2.2. Структурні підрозділи та уповноважені комісії, які забезпечують популяризацію принципів академічної доброчесності, їх впровадження в освітню та наукову діяльність Університету, а також виконують наглядову та контролюючу функцію:

- ННІ якості освіти ХНМУ;
- Науковий відділ ХНМУ;
- Група сприяння академічній доброчесності;
- Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами, склад якої призначається наказом ректора Університету та інші.

2.3. Інформаційна база – сукупність упорядкованої інформації, що розміщується у розділі офіційного сайту Університету «Академічна доброчесність» та використовується під час функціонування системи забезпечення академічної доброчесності. За допомогою інформаційних матеріалів бази здійснюється популяризація принципів забезпечення академічної свободи і сприятливого морально - психологічного клімату в колективі та підвищення авторитету Університету.

2.4. Інструменти впровадження принципів дотримання академічної доброчесності:

- проведення лекцій, семінарів, індивідуальних консультацій для здобувачів вищої освіти та в інші способи, що не суперечать чинному законодавству;
- підвищення кваліфікації для науково - педагогічних і педагогічних працівників з питань академічної доброчесності;
- друк буклетів, постерів, розробка та поширення відеороликів та інша діяльність з впровадження принципів академічної доброчесності;
- обов'язкова перевірка наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт на відсутність ознак академічного плагіату відповідно до створеної нормативної бази.

3. Організація управління процесом дотримання академічної доброчесності

3.1. Управління системою сприяння та забезпечення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин на університетському рівні здійснює проректор з науково-педагогічної роботи.

3.2. Функції сприяння академічній доброчесності покладені на Групу сприяння академічній доброчесності (далі – Група), головна мета якої - сприяння дотриманню та популяризації академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин в освітній та науковій діяльності Університету як складової внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

3.3. Функції розгляду фактів щодо порушення академічної доброчесності та ухвалення рекомендацій про притягнення до відповідальності осіб, як порушують норми академічної доброчесності покладені на Комісію

академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ (далі – Комісія).

4. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності

4.1. Відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності під час здійснення освітньо-наукової діяльності в Університеті покладається на наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, на здобувачів вищої освіти.

4.2. Виявлені факти порушення та ігнорування етичних норм освітньої та наукової діяльності розглядаються Комісією з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ.

4.3. За порушення академічної доброчесності та етики академічних відносин застосовуються відповідні заходи відповідальності згідно вимог чинного законодавства України, а також нормативних документів Університету.

4.3.1 Здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольних робіт, іспитів, заліків тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів;
- обмеження участі порушника в наукових дослідженнях, виключення з окремих наукових проектів;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо;
- виключення зі складу Студентської ради Університету;
- виключення зі складу Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених;
- усунення з посади старости, з команди учасників олімпіади, не включення в таку команду протягом навчального року;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- повторне виконання наукової та/або кваліфікаційної роботи;
- повідомлення суб'єкта, який здійснює фінансування навчання здобувача, батьків здобувача про вчинене порушення;
- заборона представництва Університету в будь-яких заходах на певний період;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з Університету.

4.3.2. Наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету можуть бути притягнені до такої відповідальності:

- виключення зі складу колегіальних органів Університету;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання фінансування для проведення наукових досліджень та реалізації освітніх проектів, стипендій, грантів тощо;

- позбавлення почесних звань, нагород, стипендій тощо, присуджених Університетом;
- проведення додаткової перевірки на наявність ознак академічного плагіату всіх робіт, автором яких є порушник;
- заборона представництва Університету в будь-яких заходах на певний період;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- звільнення.

4.5. Рішення щодо виду академічної відповідальності учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності приймається ректором університету у відповідності з чинним законодавством України та нормативними документами Університету.

5. Перевірка навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних та наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату

5.1. Перевірка всіх видів робіт на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передує всім іншим процедурам розгляду: проводиться за допомогою програмно - технічних засобів, які дозволяють згенерувати звіт за результатами перевірки зі встановленням факту наявності чи відсутності текстових та ілюстративних запозичень. В Університеті використовуються лише ті програми, із розробниками, власниками, представниками яких укладено договір та/або надано дозвіл на використання створених в Університеті.

5.2. Організація роботи стосовно перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату в Університеті визначено окремим Положенням про Порядок перевірки у Харківському національному медичному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень.

6. Заходи із запобігання порушень академічної доброчесності в освітньо - науковій діяльності

Попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в академічному середовищі Університету здійснюються структурними підрозділами Університету через комплекс профілактичних заходів, основні з яких полягають в:

- ознайомленні здобувачів освіти, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників та інших членів академічної спільноти Університету з вимогами чинного законодавства в галузі освітньої та наукової діяльності, Кодексу корпоративної етики, Кодексу академічної доброчесності ХНМУ, виконання ними вимог цього Положення, а також нормативно-правових актів чинного законодавства України та нормативних документів Університету;

- внесенні до договорів на надання освітніх послуг та до трудових договорів (контрактів) наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників положень щодо дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин;
- розміщенні на офіційному сайті Університету рубрики «Академічна доброчесність» та підтримці в актуальному стані інформаційних та методичних матеріалів, присвячених інформаційній грамотності та попередженню плагіату;
- розміщенні в приміщеннях Університету матеріалів, присвячених популяризації принципів академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу (банери, інфографіка, відео ролики, роздаткові матеріали тощо);
- організації заходів з популяризації основ академічної культури;
- формуванні завдань для навчальних та кваліфікаційних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів до їх виконання;
- удосконаленні програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних педагогічних працівників;
- впровадженні онлайн-курсу академічної доброчесності, академічного письма та основ інформаційної грамотності;
- організації лекцій основних стейкхолдерів вищої освіти (відомих випускників роботодавців, експертів та ін.) з тематики переваг чесного навчання та реалізації наукових досліджень, цикли тренінгів для всіх учасників освітнього наукового процесів в рамках всеукраїнських та міжнародних проектів з академічної доброчесності, грантових програм тощо;
- проведенні семінарів з представниками компаній-розробників програм перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату для співробітників та здобувачів (окремо для кожної групи);
- розміщенні в Репозитарії Університету та у відповідній рубриці на сайті кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти (в обов'язковому порядку після їх захисту), наукових та методичних робіт науково-педагогічних працівників для забезпечення прозорості, чесності, відповідальності та інших принципів академічної доброчесності;
- проведенні соціологічних опитувань, анкетувань суб'єктів системи забезпечення академічної доброчесності на предмет порушень академічної доброчесності

7. Прикінцеві положення

7.1. Всі зміни та доповнення до даного Положення вносяться шляхом видання наказу ректора ХНМУ про внесення та затвердження відповідних змін або підготовки (розробки) нової редакції Положення.

7.2. З моменту затвердження в установленому порядку нової редакції Положення, попереднє втрачає чинність.